

Bình luận:

Tác giả Đào Như

BARACK OBAMA VÀ CHỦ THUYẾT ĐỔI MỚI CHÍNH SÁCH ĐỐI NGOẠI CỦA MỸ

ĐÀO NHƯ

Sau bài diễn văn của Tổng thống Barack Obama đọc tại buổi lễ mãn khóa thuộc Viện Võ Bị Quốc Gia Hoa Kỳ, West Point, hôm thứ tư 28-5-2014, nhiều nhà Lập pháp, nhiều nhà quan sát đặt câu hỏi: Phải chăng Tổng thống Barack Obama đang thể hiện chủ thuyết đổi mới nền ngoại giao Mỹ?

Theo sử liệu lưu trữ trong hồ sơ của tổ chức *The Foreign Relations of The United States-FRUS*-những vị tiền nhiệm của Tổng thống Barack Obama như Harry S. Truman, Dwight D. Eisenhower, John F. Kennedy, Lyndon B. Johnson, Richard Nixon, Gerald Ford, Jimmy Carter...**(1)** cũng đã từng đề xuất chính sách ngoại giao đặc thù và đã tạo được dấu ấn tốt đẹp trong quan hệ ngoại giao quốc tế của Mỹ đương thời.

Mặc dầu chưa ai dám xác nhận những nhận định trên của các nhà Lập pháp, của các nhà quan sát liệu có đúng với thực tế hay không? Nhưng có điều chắc chắn, nhân bài diễn văn hôm 28-5 đọc tại buổi lễ mãn khóa các sinh viên sĩ quan Hoa Kỳ tại West Point, Tổng thống Barack Obama đã xét lại toàn diện chính sách đối ngoại của chính phủ Hoa Kỳ.

Hôm thứ Bảy 3-5-2014, theo thông tin thống kê của kinh truyền hình Mỹ, CNN: Có hơn 53% dân chúng Hoa Kỳ không hài lòng với đường lối đối ngoại của chính phủ Mỹ hôm nay. Có lẽ sở dĩ Tổng thống Obama nêu lên vấn đề xét lại chính sách đối ngoại cũng vì ảnh hưởng một phần nào của kết quả thống kê trên?

Trong bài diễn văn đọc tại West Point hôm 28-5, Tổng thống Obama nêu lên 4 điểm căn bản cho thấy lý do tại sao ông đề xuất chính sách xét lại đường lối ngoại giao của chính phủ Mỹ vào thời điểm này:

1-Tổng thống Obama tự biện hộ: Sở dĩ ông nêu lên chính sách xét lại, đổi mới nền ngoại giao của Mỹ là để chuẩn bị cho một nước Mỹ vào thời kỳ

hậu chiến, một nước Mỹ sau khi triệt thoái toàn bộ lực lượng chiến đấu ra khỏi mặt trận Afghanistan vào trước cuối năm 2014.

2- Tổng thống Barack Obama đang dốc sức thiết lập, tái cấu trúc nền ngoại giao Mỹ để phù hợp với một nước Mỹ phát triển trong hòa bình, dựa vào sức mạnh mềm của Mỹ nhiều hơn là dựa vào chiến tranh và quân đội.

3- Tổng thống Obama đang tìm kiếm một cơ sở, một nền tảng trung dung giữa chủ nghĩa Tự Do và chủ nghĩa mở rộng biên cương quan hệ (*Ground between Intervention, isolation.*)

4- Tổng Obama xác quyết, Mỹ phải tiếp tục giữ vai trò lãnh đạo thế giới nhưng cũng phải biết tự kiềm chế, chừng mực.

Trong bài diễn văn, Tổng thống Barack Obama khẳng định rằng mặc dầu vừa trải qua một thời gian dài trong chiến tranh, Hoa Kỳ vẫn là một quốc gia hàng đầu rất cần thiết cho thế giới hôm nay. Dù sao đi nữa nước Mỹ vẫn là trung tâm lãnh đạo có sức mạnh và uy tín vô địch của nhiều liên minh từ Âu sang Á. Nước Mỹ đã là vùng đất hy vọng mà nhân loại thường xuyên hướng về tìm kiếm mọi sự giúp đỡ: Từ những nạn nhân của cơn phong ba bão tố tại Philippines vừa qua, hàng trăm nữ sinh của Nigeria bị bọn khủng bố bắt cóc, đến những nạn nhân của chiến sự bạo loạn với những phần tử ly khai bịt mặt tại khu vực miền Đông Ukraine...Đó là sự thật của thế giới dựa vào Mỹ trong quá khứ. Đó là vai trò của Mỹ hôm nay. Đó cũng là trách nhiệm của Mỹ trong những năm sắp tới...

Nhưng thế giới hôm nay có nhiều thay đổi quá nhanh cũng như trên qui mô quá rộng lớn đã cung ứng cho nhân loại những cơ hội tốt để vươn lên, nhưng đồng thời nhân loại cũng đang đối mặt với những hiểm nguy mới. Từ Brazil đến China và India, tầng lớp trung lưu của các xứ này cạnh tranh khốc liệt với tầng lớp trung lưu của Mỹ. Chính phủ của họ đang cố gắng chiếm lĩnh diễn đàn thế giới để cạnh tranh phát triển kinh tế. Những phần tử xấu bị nhân loại cô lập, đã chiếm lĩnh được những sức mạnh siêu việt của Kỹ thuật tân tiến, đã tạo ra những tai nạn vô cùng to lớn. Biến cố 9/11 là một trải nghiệm đáng cay không riêng cho người Mỹ chúng ta mà chung cho cả nhân loại.

Đứng trước các sinh viên sĩ quan West Point vừa mãn khóa hôm 28-5, Tổng thống Obama chân thành và cởi mở khi ông nói: Tôi sẽ là kẻ tự phản lại mình, là kẻ phản quốc nếu tôi gửi quân đội ta tới vùng đất xa lạ không biết trước những hiểm nguy, không lường định được những thiệt hại nhân mạng, thương vong mà ta chẳng đạt được lợi ích nào hết. Do đó, Hoa Kỳ sẽ chỉ sử dụng quân đội khi an ninh quốc gia, sinh mạng người dân, lợi ích cốt lõi, của ta và các đồng minh bị đe dọa...Để tránh những sai lầm đắt giá mà ta mắc phải trong quá khứ, chúng ta sẽ hành động trong tinh thần tập thể, chia sẻ trách nhiệm cùng các đồng minh.

Trong nhiều trường hợp chúng ta hành động không cần phải có sự hiện diện của quân đội. Kinh nghiệm trong quá khứ cho phép chúng ta thành lập một “Quỹ Tài Trợ” để giúp đỡ các đồng minh tự đào tạo lấy lực lượng bảo vệ an ninh và quyền lợi của họ.

Dù vậy, trong trường hợp lợi ích cốt lõi của tổ quốc ta, đời sống và an ninh của người Mỹ chúng ta, bị trực tiếp đe dọa, xâm phạm, chúng ta phải sử dụng hành động quân sự tức thì, ngay cả đơn phương hành động nếu cần.

Trong mọi trường hợp, chúng ta cũng phải thận trọng và quan tâm đến tầm nhìn của thế giới vào hành động của chúng ta.

Tổng thống Obama hôm 28-5 nói với các sĩ quan vừa tốt nghiệp võ bị tại West Point rằng: Chính cá sĩ quan vừa tốt nghiệp và các thế hệ trẻ của nước Mỹ hôm nay là những kẻ nhận lãnh trách nhiệm đương đầu với thế giới mới, một thế giới có nhiều biến động, một thế giới đổi thay tăng tốc. Câu hỏi lớn nhất với các nhà lãnh đạo trẻ này không phải là: Liệu nước Mỹ của chúng ta hôm nay có còn là người lãnh đạo của thế giới? Nhưng câu hỏi mà họ phải trả lời là: Chúng ta sẽ lãnh đạo thế giới với mô hình nào không chỉ để phù hợp bảo vệ an ninh hòa bình, thịnh vượng cho ta và các đồng minh mà còn phải phù hợp với sự thúc đẩy phát triển an ninh hòa bình và thịnh vượng trên toàn cầu.

Do đó nước Mỹ phải tiếp tục là người lãnh đạo thế giới. Nếu nước Mỹ từ chối, không còn quốc gia nào dám kê vai nhận lãnh sứ mệnh này. Nhưng nước Mỹ phải biết tự kiềm chế trong vai trò người lãnh đạo thế giới hôm nay- *US must lead globally but show restraint*- Nước Mỹ phải biết

chia sẻ trách nhiệm và quyền lợi với các đồng minh, các tổ chức toàn cầu. Nước Mỹ sẽ phải hành động như nước Mỹ đang sống trong một thế giới đa cực...

Khách quan mà nói, mặc dầu nước Mỹ vẫn là một quốc gia cần thiết hàng đầu cho sự Ổn định, hòa bình và thịnh vượng trên thế giới, nhưng vai trò lãnh đạo thế giới của Mỹ đã bị soi mòn, quyền lực kinh tế và chính trị của Mỹ suy tàn vì những hành động quân sự đơn phương, can thiệp cục đọan và độc đoán vào nội bộ của các quốc gia yếu hơn, không vì một lý do chính đáng nào, mà chỉ vì các lý do ngẫu tạo. Chiến tranh chống Khủng bố ở Afghanistan và chiến tranh chống vũ khí hủy diệt tập thể ở Iraq là những điển hình.

Trong thực tế, chính Tổng thống Obama là người thật sự quyết định rút toàn bộ lực lượng quân đội Hoa Kỳ ra khỏi Iraq, tránh được sự đương đầu quân sự tại Syria, triệt thoái toàn bộ quân đội Hoa Kỳ ra khỏi mặt trận Afghanistan trước cuối năm 2014... Phải chăng qua những quyết định trên, Tổng thống Obama đã cho thế giới thấy rằng ông đã xét lại chính sách đối ngoại của các vị tiền nhiệm của ông từ khi ông được đắc cử tổng thống Mỹ, 6 năm về trước.

Phải chăng với chính sách viện trợ dồi dào tiền bạc thay cho xương máu-Giúp đỡ đồng minh nhưng không đánh thay cho đồng minh, Chính phủ Obama đã thành công trong cuộc cách mạng đẫm máu tại Libya: Chỉ cần chi \$3 tỷ USD cho chính quyền cách mạng Tripoli, chính phủ Obama đã lật đổ nhà độc tài của xứ này, đại tá Muammar Gaddafi hồi tháng 10-2011 mà không phí phạm một giọt máu của quân đội Mỹ.

Qua kinh nghiệm quý báu của lần này, Tổng thống Obama đã đi đến quyết định: Sẽ không triển khai lực lượng quân đội Hoa Kỳ trên bộ ở bất cứ quốc gia nào khi lợi ích cốt lõi hay nền an ninh của Hoa Kỳ không bị trực tiếp đe dọa, xâm phạm. Với chủ thuyết này, Tổng thống Barack Obama đã đưa nước Mỹ ra khỏi tham gia trực tiếp chiến đấu để lật đổ Tổng thống Bashar al-Assad của Syria, một quốc gia ở cách xa biên giới an ninh của Mỹ hơn một đại dương và ở đó Mỹ cũng không có một lợi ích nào được xem như là thiết thực.

Hai sự kiện lịch sử trên đã tô đậm sự thành công của chính sách xét lại toàn bộ nền ngoại giao của Mỹ mà Tổng thống Barack Obama âm thầm đề xuất từ khi ông bước chân vào Bạch Ốc tháng Giêng năm 2009.

Nội dung của bài diễn văn của Tổng thống Obama đọc tại trường Võ Bị West Point hôm 28-5 phải được xem như là cương lĩnh lãnh đạo ngoại giao dành cho các nhà chỉ huy quân sự và các nhà lãnh đạo chính trị của Mỹ trong tương lai. Nội dung của bài diễn văn này có một ảnh hưởng sâu sắc, tầm cỡ đối với những ai quan tâm và hoài bão về một tương lai sáng lạn của Mỹ và Thế giới. Do vậy, không mấy ai ngạc nhiên khi thấy các nhà Lập pháp, nhất là những nhà *Bảo thủ Hữu khuynh cực đoan-GOP*- đã tiếp nhận nội dung của bài diễn văn lịch sử này một cách thận trọng. Khen cũng nhiều- Chê cũng không phải là ít.

Dù sao, không ai có thể chối cãi được giá trị lịch sử hiển nhiên của nó./.

Đào Như

Thetrongdao2000@yahoo.com

Oak park, Ill, USA

June-2nd-2014

GHI CHÚ VỀ NGUỒN

Tất cả dữ kiện tìm thấy trong bài viết này đều dựa vào bản:

Full transcript of President Obama's Commencement Address at West Point

http://www.washingtonpost.com/politics/full-text-of-president-obamas-commencement-address-at-west-point-/2014/05/28/cfbcdcaa-e670-11e3-afc6-a1dd9407abcf_story.html

(1)-History of State Government-Historical Documents

<http://history.state.gov/historicaldocuments>